



on, maid rendi kõrgus ja madalus seisab selle pool, kuida põllumaad, talufoja seisupeal ja rahja siiserulil on. Nõnda mõis Wolmari maalonna taluperemees ehk oma 11 rubl. taatri pealt hõlpsamalt maksita, kui kühvil peremees Wõru maalonnas 3 rubl maksab.

Seisusmad rendi hinnad näitatakse, kui palju mõisnikud talurahma kätte taatri pealt otse võinud; järel tulnud nimetud saavad osust andma, kui palju talunikud iseseisvaks üks teise kätte renti taatri eest otse võinud:

|                            | fõrgem rent. | madalam rent. |
|----------------------------|--------------|---------------|
| Mia maalonnas . . .        | 11 rubl.     | 8 rubl.       |
| Wolmari " . . .            | 15 " "       | 13 " "        |
| Wõrum " . . .              | 15 " "       | 10 " "        |
| Walga " . . .              | 14 " "       | 7 " "         |
| Tartu " . . .              | 10 " "       | 6 " "         |
| Wõru " . . .               | 9 " "        | 7 " "         |
| Pärnu " . . .              | 12 " "       | 6 1/2 " "     |
| Wõlmandi " . . .           | 15 " "       | 6 " "         |
| Ülepa " . . .              | 15 " "       | 6 " "         |
| Mis mõisnikude rent 11 " " |              | 3 " "         |

Näidatud tulevad, kes rendi tõrgeanduse nä-  
rasti omad talufojad olevad maha jätnud, neid  
leiamis 35,699 peremeeste hulgas

|                                                      |  |
|------------------------------------------------------|--|
| aastal 1864 täpselt talufojadest välja 11 peremeest, |  |
| " 1865 " " " 41 "                                    |  |
| " 1866 " " " 22 "                                    |  |
| " 1867 " " " 78 "                                    |  |
| " 1868 " " " 38 "                                    |  |

Ühtekokku viiel aastal 190 peremeest.

|                                                            |  |
|------------------------------------------------------------|--|
| 1849 kuni 1868 müüdi talufojast taatri pealt.              |  |
| 1849—1852 570 t. 37 gr. 63,674 r. 66 t. eest 114 r.        |  |
| 1853—1855 3,828 " 9 " 453,000 " 81 " " 118 "               |  |
| 1857—1860 8,908 " 78 " 1,005,142 " 75 " " 111 "            |  |
| 1861—1864 31,774 " 30 " 5,663,436 " 67 " " 154 "           |  |
| 1865—1868 37,352 " 60 " 6,254,758 " 38 " " 166 "           |  |
| 1849—1868 88,024 t. 48 gr. 13,370,613 r. 27 t. eest 163 r. |  |

Selle järel oli müüdnud 1860 aastani  
1,522,418 rubl. ja 22 kopika eest

1861 aastast kuni minema aastani  
11,948,195 rubl. ja 5 kopika eest.

Pärisitud arwoidud kõige väiksema peale lei-  
ame kõige odavamama hinna aastal 1852, kus  
50 rubl. taatri eest maksiti.

Kõige kõrgema hinna aastal 1868, kus  
267 rubl. taatri eest anti.

## Ümmalt maalt.

**Tartust.** Zuhelipiddo kutselirjad, kuida tuleme, olla juba äraasatend ja kogu-  
duse kutselirjad järele piddofonit polest pallutud, ni  
pea kui tal mõimalik, selle älle mastust anda,  
kas ja kui mitto kutselirjad koguajust Zuhel-  
piddo-talust tahhastid tulla, mis lübbi siis  
komiteel mõimalik olesks neite, kes Zuhelipid-  
dust olla tahhastid wõtta, kutselirjad piddolaulub  
õppimiseks kätte lastitada. Meed sinastid trü-  
kitud piddolaulub prawad ni lühikeste aea pä-  
rast, kui meil ettevalmistamiseks älle jääb, ni  
lõpped õppida olemata, kui mõimolif, et lauljad  
neist seks aeatse jagga laaks. Et kõrgem laulo-  
kust, mis pillemat ja laggamata ettevalmis-  
taonist nõuab, meie esimeisel Zuhelipiddust weel  
mitte igga kihhelkonna laulja asäi ei wõi olla,  
— isefarwanis kui meil maerwalt merend aastat  
ettevalmistamiseks aega antakse — on muidegi  
mõista. Sepärast on seks kergemad, agga ko-  
mitē arwates ommeti lühikad, lühikad mõisid  
väljaootitub, mis lures koris hõlpsamad kofko  
lauda. Kui meie laulub sel juwel rõmo pämal,  
kus Eestilauljad hulgani ühhes koris laulwad,  
mitte liig kühjad ja kühkitud ei olle, siis andso  
Zummal, et neumad tannolifust, rõdusast silb-  
damest tõurowad; neil faab siis ta wõisil omma  
illo olemata.

Kuida tuleme, olla wõerast lauljad nõnda  
pallutub kofkotulla, et kiritokouferti proow juba

17. Junil pärrast lõunat kello 2 mõits algada.  
Esimisel piddopäwal (18. Junil) faab Tar-  
tus Maria-kirikus seks pallutud õppelajate lübbi  
Zümmo-Zummalat tenistus ja pärrast lõunat wai-  
molif kofsert olemata. Teisel päwal eme lõunat  
ilmlif kofserti proow ja pärrast lõunat ilmlif  
kofsert. Kolmandal päwal tulwad näisse-  
laulub, kus mitte kofil korid ühhes fons ei laula,  
maid igga kofsoloor fesda laulo, mis temmal  
fõige tuumaw ja arfaw on.

Meil ei olle mõimalik kofil siin piffast illes-  
pama, mis komiteel piddo polest nõmits wõetud;  
nõnda paljo agga teame, et kofil, mis pallutud  
piddowderastel eestofja tarwis teada, kutselirjades  
juba ära olla tahhendub, ja mis piddo aeat  
isefarwanis tahhele tulleb pama, faab ühhe kaardi  
ehk pilleti peal nimmetil illeswel seisma, mis igga  
piddotauljale Tartu illes kätte antakse.

Seinane Zuhelipiddo ei olle mitte ühhe  
ehk teise sellif, kinnat, kihhelkonna ehk malla piddo,  
maid terwe Eestirahwa piddo, kus neumad üle-  
tema wallifuse loaga kofsolulomad omma ho-  
aasloft priuse mallestufil pühhitfema. Kui meie  
rahwas wõhhegi arwo faab, mis seinane Zu-  
helipühha temmate tahhendab, ja kui Zummal  
mäljabe halljendamise lübbi piffomeeste lojuf  
kinnitab, siis peab meile lauljaid faddade ja  
nuud piddowderand tühjande wõil tullemata. Ees-  
tirahwas pühhitfese felleaga omma esimesil tänu-  
rõmo- ja arwõwa ja kofil nuud inimesed, illes-  
wad ja allamad, wantwad selle peale, kui erquli  
ehk inimoli ta fesda teeb. Mitab Zummal  
meid fesda aega ärranähhä, siis some zeitongi  
lühbi muidegi teada, mis laggufid kihhelkonnad ja  
lauljad seft osawõetud ja mis laggufid mitte. Zum-  
mala armo peale seisab meie lojus, et liig küh-  
rous keddagil, kes tahhaks tulla, mitte ei ja  
keelma. Meg on nimmetil nõnda arwatud, et  
piffomeestel kühmi ja heina wahhel seks naitute  
kesjaega olesks.

— Mis faab 26. Märtsil? Mis  
muial kihhelkondades faab, fesda ei wõi meie  
weel ette teada, agga mis Tartu Maria-kihhe-  
konnas siimib, seft peame naitute ennani tead-  
ma, kus kiritokouferti meile iggapäiw alnast fiske  
matab. Maarjapäwal (25. Märtsil) faab Zu-  
mmala tenistus olemata, naga iggas kirikus, agga  
teisel päwal (26. Märtsil) faab Zuheli-kofsert.  
Kelle programmi laggufid juba tannase kühje  
wõime kätte pealt leiwad. Meie ei usku  
mitte, et mis laggufid päwal weel keddagil Ees-  
timineft tarwis olesks kiritokouferti palluda: fesda teab  
iggaüks juba isefgi. Oh, et se päiw tõewe  
meie rahwa tänu, rõmo ja mallestuse päwalaks  
laaks! Oh, et wannad ja wored seft Zuhelipa-  
mast lübbi, ennani kui siamale ärratundma hal-  
kafid, mis üht rahwast fõige ennani lammit-  
tas hoiab, ja seft emast lahti rapputaks! Jääb  
rummalus ja harrumata mõis ni hästi meeste  
kui naestefuggu peale meie pärrandufeks,  
siis tõime sinne Zuhelipühha ärraellada ja  
piddata, ilma et neist tarmitil kasso tulleks.  
Selle päwaga hallab teine ja mis jagga meie  
priuseellust. Kui jälle 50 aastat on ärraella-  
tud ja lastelapfed meie hana kühkaid ennam ei  
tunne, siis andso helde Zummal taerwas, et  
Eestirahwas teise järje peal elab, kui meie tänu-  
matow. Mõblem agga omma lastele parremat  
õppetust, kofil muud mõisilwad neumad siis  
isefenneft.

**Kiaft.** Kewiwade. Kui kofil nõnda läh-  
hüb ni siamale, siis näitab kui tahhaks kewiwade  
tänuwaw warrem tulla, kui eme selle araga. Tartu  
Emmijoggi läks 2. Märtsil juba lahja ja Wigas  
on 7. M. Winojõe kaan kühma hõllatund.  
Kotufe järrele fawad lahtilainud jõe ka lahti  
jõnna.

— Wini mõisnikube maapawast, kelle  
kiimad alles pari päwa eest kofko lullid, ei wõi  
meie, teada pärrast, ni naitu weel miidagi teada.  
Peame olemata, naga kühjed zeitungid olemad,  
mis temma nõupidamistest eddespiddi kühda  
faab olemata.

**Tallinnast.** Kus hädda juur, seft ei  
olle abbi kühgel. Kewiwadus on tänuwaw  
iggal pool juur, agga nõnda paljo kui meie teame,  
Eestimaal ja Soremaal waiguti fõige kibbedam.  
Tallinna õbbikomitee wõab selle wõasto kofil kühha,  
mis tal wõib ja jõuab; agga mis ta wõis ehk  
jõuaks, kui kiritil armoastuse temma kähki ei täi-  
daks? Jõga wõljaanduse juures on siestul-  
fufi tarwis, muide putumad näppud pea rõhja.  
Kuida Tallinna zeitung minni kühutas, olla seft  
armoastuse andeid siamale juba 34,115 rubl.  
koffotulnud, wende seas ennam kui üks kolman-  
dik (10,290 rubl.) Peterburgis kindraladjutanti  
poron Weyendorffil lübbi korjatud, kes seks  
isefarwanis abhikomiteel asutunud. Prale 34,000  
rubl. on juur rahha kühda; agga kui selle hulga  
peale mõlume, kelle nälja kühfamiseks fesda peab pru-  
gitama, siis on ilka weel kähki kühalt. Siiski,  
fesda peame juure tannoga tunnistama, et mit-  
med jõuad inimesed fesda hädda ka kähki kähki  
pühitwad kühutada. Nõnda kühgime mõne  
päwa eest juure rõmoga Tallinna zeitungis, et  
ilki Norma Krähnholmi wabrikof ommatufid ja  
wallifus seks 2,500 rubl. õhwerdanud. Ja-  
gahhahel, kes anda tahhaks, ei olle nipaljo anda.  
Sellepärast, kui kofil inimesed kühimise hädda  
maa peal jõuab mõda pühitid wühhenda,  
siis olesks kühimise hädda ta paljo wühhem.  
Et meie nüüd

— Krähnholmi wabrikut olleme nimme-  
tand, siis tahhame temmast naitute laiemaft kühne-  
teba ja fesda, mis Tallinna kühbermaniga zeitungist  
teome. Mõdolainud aastal on nimmetud wab-  
rikus 163,424 keddawast kühmas olnud ja  
153,000 puda lõnga walmis keddand, kelle  
hind 2,520,800 rubl. faur on, 1012 kühede peal  
on 11,833,170 arhfinat riet walmis kühitud,  
kelle hinda 1,183,317 rubl. peale arwatase.  
Tulgo üks ja nimmetago fesda tööd weileks!  
Selle juures on ommeti ka kühk inimesi teni-  
stuf ja seiba kühitud. Kofil material, mis seks  
tarwis kähki, on ennamiste illemere laerwaga  
ehk talwe aeat kuni Peterburgi kühitee peal  
ja seft reega Norma toad. — Purwillo on  
161,700 puda 2,182,950 rubl. eest ärrapru-  
gitud. Ilki masinad on tellitud 1 1/2 miljoni  
rubl. eest ja kühimama kühimiseks 148,000 puda  
22,200 rubl. eest oestund. Keddawast masinate  
juures on wenne, fassa ja inglise meistride küh-  
hatuse al 2300 meest töös olnud (wende seft  
olnud 1293 Wennekaf, 987 Eestilaf ja 20  
wõljama meest.) Wõdumise keddades on 1100  
meest töös olnud (wende seft jälle 783 Wen-  
nekaf, 290 Eestilaf ja 27 wõljama inimeset.)  
Krähnholmi wabrik, kus 4000 inimeset ellamad,  
on siis faure, kui mitmed meie pühuma kühnadesi.  
Kofil meid inimesed ellamad wabrikof maredes  
pennago ilma ärita ja neist maredes on üks oleska  
juba gaas-kühitega wõlgufid. Korter, kühite  
ja siimawalgus kühite töwrahwale — nõnda kühda  
Korter on — 15, 20, ja 25 kopp. inimese pealt  
kühk maksma. Wabrikof teima peal ellamad  
300 inimeset, rumamiste lapfed, kes ilma wan-  
nemata seft ellamad. Mõdolainud aastal on  
fenna ka Krela usfo kühelid, kus 4 korda  
aastast Zummalat tenistufi peetakse. Kuttense  
ja katofofo usfo rahwale peetakse isefarwanis  
maredes igga kühje nädalata kühma kühma teni-  
stuf. Kähhees wabrikofolus, mis teine teistest  
kühitud, fawad wabrikofolapfed õppetud. Ühhes  
kühis õppetasse üsna wennekeli, teises wenne-  
keli, fassa- ja eestikeli. Mõd kühitud aastal kühid

Krahnholmi wabrikus älleäidse 456 last kotis, kes alla 16 aastat vanad olid ja 30 last, kes juba peale 16 aastat vanad (281 poeg ja 105 tütarlast.) Wabrikis hospidali seisvab 100 — 120 mobit haigele tarbeks. Ka on isefaransi apteel, kus arstirohitud käe pärrast. Winnema aasta olid isefaransilised haigused: külmhõbi ja võnged, süüki kumbgi mitte liig raske. 1523 inimestest, kes aega mööda haigeid jäänud, on agga 56 ärasurnud. Ülem arst on wabrikus Dr. Wrasch. Temma al seisvab veel 2 welskari, 2 abillist ja peale selle meeste ja naesterahwa teenrid. Pisfuste laste tarmis on veel isefaransi koht walmistub, kus emmad tõe aal omma lapse ällewaajaja ja anume hõlaks andvad, kellele laste pesse, figub zc. wabrikis poolt ilma hinnata antakse. Seitse aasta eest asutati wabrikis tööstuse taga-warra-kassa ja 1. Det. 1868 oli seal kassas juba älleäidse 14,580 rubl. seismas, kelle eest sisepannud 5 prot. intressi saavad. Pärast wabrikis mead, f. o. suur kedrus ja kangro maea, saavad gaas-tullega walguetud ja kewa meega keetud. Kõige wabrikis läbi käwad puhta wee torud tööstegiate tarvituseks. Tõd palk saab iggas kuus üts forb, f. o. esimeisel pühapäwal, pärrast 15. fu päwa, wäljamaatub. Wabrikis ellomaeade hufkas on ta kaupapõid, kus kaup-mehhed omma kullu peale kauplewad. Wabrikis illem wallitus on Wostma liinas ja sejab wie mehhe käes. Neist on kolm Direktorid ja kaks abillist ja nende nimined on: Knoop, Klu-bow, Soldatenow, Promie ja Worlow. Krahnholmi wabrikis wõltsin ja wallitseja, kes isfi wabrikus ellab, on Ernst Kolbe.

Mõnda paljo lähidelt Krahnholmi wabrikist. Kus agga niisugune töd ja tenistuse palk sejab, seal on tödrahwal ka tenistust ja leiba leiba. Sellegipärast olleks sefsejarnastid wabrikist, kus murre ja hool meie nühhes ni hästi tödga förwos käib, isefaransi eestimaale veel ennam jowida, kui neid siamale leiba on.

**Peterburgist.** Schmatu s. 5. Märtsil oli Nigipankas suurekmatu. Seantüheti 2,200,000 rubl. rahha posti peale jata. Ees wõeti palgatub töd ja üts paul-ammeknik pidid rahha posti peale minna. Kufar ei teadnud ommaft koor-mast midagi. Kui rahha juba tödwas oli, läks ammeknik veel mõnemes filmapitguts emale, ja kui taggasi tuli, oli töd laddund. Oh heidene aeg, mis niisug? Ammeknik andis õnnestult warfi omma illematele teada, siis joofis illema poliisimeistri jure ja paluust temmalt abbi. Ülem poliisimeister panni ommad meh-hed liikuma ja pele tuuni pärrast leiti töd heina-turu õn! rahha putumai üles fees. Se oli õn! Kui kufari küsiti, mis ta äraajitud, foetis temma julgeste, et temma teada ammek-nik tödwa astunud, mis ta siis ennam ootnud? Mõnda fadi rahha jälle kätte.

— Wido laenupabberid on niisid hiana poleft käft ära. Nende hind tõuseb ütsna sil-me nühhes. Pari päwa eest oli nende hind peale 160 rubla tük ja meie ei pannaes ni rutu-lise tõusnuse jures mitte imnecs, kui ühhe päwal loeme, et juba 200 rubl. makswab; kuiba langemisega luggu ja kes seal kahjo saab, on teadmata.

— Wiimne suur wõit, 200,000 rubl. olla ühhe Peterburgi post-ammekniko Lembe pärrast jäänud.

— Tullekahjo. 7. Märtsil on Peterburgi kaubahoiwies (Gostinoi Dwor) tulli lahti peasnud ja mitmed pobid, nõnda kui Nr. 100 — 107 ärapõlennid, mis läbbi 85,000 rubl. eest kaupa ärahawõinud jäänud. Kaubahoiu on isfe omma tullestututanihe priis, agga kui hõdda käes oli, ei leitud illessegi! Teroe kaubahoiu

olleks ärapõlennid, kui mitte kaitutajad Keiseri Herri omma silma al kahhetorbe jõunga ei olleksid töd teinud. Sellegipärast ei olle legi neift wigga jäänud. Ka on wägga löbhus kuulda, et tullekahjo aal mitte warganäppud ep olle wahhele tunginud.

## Wöeralt maalt.

**Saksamaal** on põhja- ja lõunapoolsed ifla alles osjast ennat ühhenidamas, osjast teine teise wasto. Nüüd on Preisi wastaste seas jälle paljo fesi jutto kui peats, lõunapoolsed rigid (Baier, Würtemberg, Baden ja Hessen-Darmstadt) isefaransi rigifoggo asutama, kus neil Preislastennantarmis ei olleks. Et fesi midagi saab, eht fesi midagi kassu tulles, ei usju legi mõistlik inimec. Esfugune rigifoggo, liig nõbder ellama ja liig tuggem jurema, olleks muidu tallis mänge-tan, mis Preisi kuste isfi omma kahjaks asjund, just siis, kui abbi tarmis on, midagi ei aita. Kellest fesi ühti hea meel olleks, on Napoleon Pariis. Saksamaal jääks seläbbi lõuna-õhto poolt käljest laggum aed ette, mis tedda ei kelaks omma kahtnise järrele sfseastumast, ja se olleks hea, agga mitte Saksamaale. Se'ep se on, mis agga üts osja Saksali lõuna-pool ka äraoludwad ja jure healega nõudwad, et terme Saksamaa ühte kimpu kofkoheidaks. Wingo aega, mis lähhõb, hea asfi saab wiimaks omneti mõito.

**Italiamaal.** Oi, oi, kuiba Roma liinas kontfiliumi wasto walmistafte! Ennam kui pool aastat on veel aega, agga kes nende rututist ettevalmistamist pealt wataib, peab mõilema, et kontfiliumi juba mõine päwa pärrast algab. Peetri-kirikus ehhitafte fured kadewärgid illesse, kus piiskoppid, preestrid, pappid peawad istuma, ja paarost isfi kestel nende ees, ommad kardinalid förwos. Kui se foggo paawsti wallituselise jalga alla ei aea, siis ei tea ta ennam parrenat nõu. — Jesuiide fets on priisteste alles ellamas omma "kindrali" al. Nende praegune "kindral," nim-mega Beks (Bex), fedda Roomlased "muist paawst" nimetatamad, on juba 76 aastat waina mees ja 21nes Jesuiiti kindral. Temma on 7. Märtsil omma 50-aastast ammetipäwa ärrapiddam-d. Ohhatal wõiwad ka wannaks ellada. Agga paawsti omma 50-aastane ammetipäaw on ta utse ees, 29. Märtsil, kolm päwa pärrast meie Jubeli-pühha. Siis fai ta preestriks; funni piiskoppis fai, läts veel peale kümnekond aastaid aega. Temma üffilid, nored ja wannad, peawad niisid iggapäaw rahhahoppit emeste kestel torjama, et "pühha isale" temma auu-päwal tödmo tehha. No tehto peale.

**Prantsufemaal** on üts pahha aeg ees: ued parlamendiliikmed peawad wallistatud fama, ja se ei olle Napoleoni kofha mängeot. Siamaale olid Prantsuse parlamendiliikmed käl head sõn-natulelitud lapsed, kes kõige asja peale kummar-dades "Jah, Jah", ütlesid, agga kes teab, mis-juggused ued jatawad ollema? Ülemal aal hak-tawad Prantsuse rahwal ilhheid ja teised mõited tullema, mis Napoleoni kassuks ei olle. Selle wasto ei olle niisid iggaft optegist mitte rohto leiba. Et rahwas arro fants, kui hea ta nende wasto on, kassab Napoleon faddatühaidide wisi meifest ramatuid trükkida ja rahwale ärrajaggada, kufi seest nemmad mureta walge peal wõiwad leida, et neil ellades parrenat sõbra ei olle ol-nud, kui Napoleon on ja et nemmad hufkas ollesid, kui neil tedda eht temma fuggu ennam wallistumaks ei olle. Kui paljo neift armastuse sõnnadest rahwa fäddamessie finni jäänud on tead-mata, fesi wastafed ei olle ka laifad rahwa silmi lahti teggema, et kof mitte kuld ei olle, mis hiigab. Wis fond seal parlamendi wallit-

femises veel ette wõitwad tulla, on alles teadmata. — 4. Märtsil on Pariis hirinus õnnetus olnud. Ühhes lahjutanihe funeti wabrikus linna fees, kus mitmet fuggu püsifrohho farnatfdisjo tehti, oli ühhe felfi läbbi tulli lahti peasnud. Sebbamais paugatas maea purruks ja põllema. Mitmed inimesed said täffis lõhitud, mitmed raskesti hawatud, ümberkandots teised maeas purrustud ja ühhe filmapilgu aal oli plats purro ja rüfo, furno-kehhaft, werd, inimese täffisi zc. täis, et jälle ja kolle nühha.

## W i s s a.

Meie seastane kollis suur jubelipühha faab Torino faggis faggist fin al nimmetud lombel petud fama.

1) 25. Märtsil (paasto Maria päwal) hommito poolt fogguwad kof firtifwööratidrid, fofimeistred, fofmannemad, wallawannemad, walla-mööratidrid, ja wallakofhomemhed fihbelkonna fof-maia koftre jure, ja lähhawad seal tel 10 pari-faupa firtifule, kus neile isfepengid ärrale hois-tafte.

2) Enne lõunat tel 10 allustab ehitatud firtifus tännu-jummalatenistus lehte peale trüffitud laulu-dega.

3) Peale lõunat tel 4 on firtifus fure jubeli kontferti peaproow, tallest iggaüts wõib osja wõita, kes ennefele pilletti on murretenud.

4) 26. Märtsil (pääris jubelipäwal) fog-guwad ueste lauljad ning mängejad fihbelkonna fof-maia koftre jure, wõttawad seal omma aumarki rinna peale, ja lähhawad feli sealt parifaupa firtifule.

5) Enne lõunat tel 10 on fure jubeli kontferti firtifus, tallest iggaüts wõib osja wõita, kes enne-sele pilletti on murretenud.

6) Peale lõunat tel 2 fogguwad kof, kes en-nefele pidde pilletti on murretenud, eht aumöörats-pallutud, lauljate ning mängejate fihbelkonna fof-maeasse lõunawõimiks.

Õnnistago Sejad Jummal fedda armast pids-dopiddamist rohkesti!

Sia jure tähhendamis ommaft poolt veel ni paljo, et kufina ruini pärrast kof pidde oskandis-jad ühheskohhas ei mahjo leiba wõima, fepärrast pöörwad "Wannemuine" felfilistmed ja fiseidud wörad, kes fets pilletti murretenud, peale kontferti feli fin a e s e piddejoigite. Muud wahhet ei olle midagi.

Von der Genux gefattet. — Dorpat d. 17. März 1869.

## Teadaandmised ja kutumised.

(Mit poliisilidder Bewilligung.)

**Perno wogtekohto polest** antafte teada, et seale mõldre Tõnnis Grünbergi tule-  
wefti, ja förmalised hõned, mis alawil Riutulis Nr. 123b. al seiswad, wõlgade pärrast aumafikult ärra-mattafte ja wõltpaalkumise päwad on 9mal, 10mal ja 12mal Aprilil fu päwal i. a., neijes ja wiimne paf-kumise termin, kui fedda peaks nõutamata, on 14. Aprilil. Sels kututafte neid, kes nimmetud wefti zc. rest liggi lahtwad palkfada, praego tähhendatud päwail enne lõunat kello 11 fa tullema ja omma paf-kumisi ja allpalkumisi kututama ja siis ootma, mis ohtust kofto poleft antafte.

Pernus, magistratist, 27. Webr. 1869.

Nr. 190. Sekretär Wors. (3)

**Kõis maatük on mña** Peterburgi tubber-mangus, Luga maakonnas, Wallawensa fihbelkonnas, Rääpina mõisast 75, Pihkwa liinast 50, raudte Roonofetse jamaft 20 wersta kaugel. Seal on 227 des-jatini maad maamõisast 13uelis frandis ärrajatud, üts fure kaart ja iggaft tütti isefaransi kaart jures; kõige kullo ja kaardiga mafab 10 rubl. desjatini. Kuns franti on juba ärraantud, kus 8 perrefonda Lutternie üts rahwaft ellamad. Kes maad nühha tahhob, tulgo Rääpina kollo perremehhe Saan Rauruski jure, seal faab kaarti nühha ja wõib ta maatükki peale fahhutatud jada.

**Curtus**, Peterburgi niitfak fannmehhe Kchippa Luttowpe padis on müa kofhuggust tub-bafat; Mohorta tubbak, nola wisi 8 fopp. puina wisi 7 1/2 fopp. nola. Sela lehte tubbak, nola wisi 8, puina wisi 7 1/2 fopp. Siggari tubbak, nola wisi 10, puina wisi 9 fopp. nola. Prole felle on fa kof muud kaupa oddama hiana eest jado. (1)

Kaupmies Luttow.

**Wannemuine**-selfilistilmed palutakse, kes iäse 26. Märtsil selfimacae piduõigisi tagitud oõjanditta eht ka wõerid kasutua, et nemmad kunni pühhapäwani (23. Märtsil.) omma sõgipilleid marapiddaja käest wäljawõtastid, sest teadmata on, kas neid hiljem ennam sada on. **Gestseius.**

Minna annan teada, et minna podis kõlli fuggu head ued selfi lõuga wäroid sada on: Kulini, rosa lin, wiolet, helle sinist rohiliit, kui ka kõige parresmat selfi koshenilje ja koshenilje pasta-pruui ning muata wäwri sada on.

Pisufest selfi Spechhäringid pütta ning leiika wisti müün parreja hinna eest. **Eortus, Ria uiltsas Eilshy eht nore pöödra macas. J. Kehrberg. (2)**

**Carto maakonnas**, Otepä kihelkonnas, Pühajärwe mõisas müstse tulwana Jüripäwast jastak takelohkati. Kes oõta tagitud, wõiwad Pühajärwe mõisawallitusega kupa tehha. (3)

**Walgjarwe mõisas**, Kannape kihelkonnas oõstakie head, kui mõimalik, ilma naeseta **tisleri**, mõisa tiseri ja pütaspepardõ tarwis; lähemat teadust annob mõisawallitus. (2)

**Tarto liinas** Gottlieb Kelleri leiwarwarbriks, joab waeste inimestele pandi peale, mis paljo rumi ei wõlita, leiba antud ja on selle eest igga ühhel, kel pant sisse antud, hooft lunda, ei 1. Septembril se jälle olgo wälja lunastud, muudo müatse pandits pandub oõjad ärra. (2)

**Tallinnas** Wigi- weeste on head kumwad meie moa ruffid müa kus luffad sees ei ole 1 rubl. 40 lopp. puud eht uus wof 3 rubl. 15 lopp. (2)

**Tallinnas** Norma- allweis, Metwei- ulitsas Nr. 233 macas sawad hõwvipint, fäl, faeb, firstud ja üts heaste rautud kost ärramüud. (1)

**Tartuasto** Piste weeste peal on ued **willas** fraasmasinad ulespanud ja sawad esmaspädm 17. Weer. kaima. Masinad kaimad wee jõunga. (2)

**Uma mõisas** antakse Kabbina mõisa tules weeste mõisatõrjiga ühes rubi peale.

**Tallinnas, Eggerfi kontoris** sawad müdn:

|                                    |                     |
|------------------------------------|---------------------|
| Wäljamaa ruffid . . . . .          | 1 rubl. 35 f. puud. |
| Wannemaa nistud . . . . .          | 1 " 35 f. "         |
| Wäljamaa ruffi- jahhud, 1          |                     |
| tünder, mis 5 puda kalub . 7       | " — "               |
| Wannemaa nistõ jahhud, 1           |                     |
| tünder, mis 5 puda kalub . 7       | " — "               |
| Wäljamaa ruffi- jahhu teisil . . . | 72 "                |
| Wannemaa nistõ- jahhu teisil . . . | 75 "                |

**Kuddinga** Kshewerze kahhe kiwiga weewõrste 29 taale 65 kroosi tallo maadega on rendi peale anda ja mõisawallituse käest järrele kulata. (1)

**Uus ramat.**

**32 Saulo**  
nelja hädlega lauda  
mis

**Maarabwa lauljatele rünnaks ja kasuks**  
on fowinud ja kirja pannud  
**G. F. Rinne.**

Selle ramato eesotsas seiswad mõnmed lähikõlled õppe-  
tused ja ärawallitamiend nait, kes weel tahwad haki-  
tada Noiti tudama, laulma eht mängima.

Heaste tehtud iggajuggu püsärgid on allati wal-  
mis jada, ni hästi kõige illusamad, kui ka kõige waes-  
sematele sadamad, ja sawad uesidamamad kõige õd-  
darawamalt telliale mõnne tunniga lätrmurrestetud.  
Tallinnas, Pilla ulitsas Nr. 116 kono jahhomagga-  
siui wõsto. **Wälsemeister G. F. Dunkel. (5)**

**Allatskiwii** mõisas müstse wõllamaa tallo-  
sõhte sel wiil, et oõija mofad 20 rublast 30 rublani  
taatri pealt lätrahha sisse, wõttas tollo kreditsõja  
wõlla ennefe peale, mofas kapitali eest, mis to mõisa-  
hõrrole wõlgo jääb, 37 aastat järestõto 6 protisenti  
aastas, kust 5 protisenti intressis arwatõie ja 1  
protisenti wõllakustutamisiest, peale selle weel talu-  
mife rahha igga jadda rubia pealt 30 lopp. aastas,  
mis nõnda on kui kreditsõje mofsta tulleb. Jaga  
taatri peale antakse poie wõlla alla metja leja.  
Kõghad on suuuel Janipäwast Maarjapäwani ärra-  
wabata ja siis ta selle wahhe sees kupa tehha. (2)

**Sprosti teniate aewi korter Nigas**,  
tellist meie Nr. 8 ja 9 olleme koonelenu, ou 3.  
Märtsil lohtitehitud, Kisteri- ulitsas Rasknikowi macas,  
Nr. 9 olumise korra peal, ja wõetaks senna ilma  
kõghata naesterahwa teniad wõsto, kel' hea tunnistus,  
kes terwed ja kel tarwilisjed paberid kasas.

**Lunta mõisa** tarwitakse aidameest, kes pois-  
mees, ja kõghatahjad mingo nimmetud mõisa kupa  
kuama. (1)

**Tartus** Duinewi macas Ria- ulitsa äres  
wõsto lafamat, ou häd

**pu- fuisfi**  
jada. Kes rohkem oõtab, saab oddawamalt. (1)

**Laius- Tähtwene kõrtõid ja wested**,  
(ka suur Mufawe kõrte) antakse rendi peale. Läh-  
emat teadust saab Laius- Tähtwene mõisast. (1)

**Sõbbuse warqus**. Willandi ladal on üts  
suur päklistõwa wanna hõbbune, lähikõle lastõga,  
ärrawarrestud. Kes sedda hõbbust **Uusna** mõisa  
toob, saab 10 rubl. warwapalka. (1)

## 26. Märtsil 1869

saab

# Suur Jubeli-Kontsert

õstema

## Carto Maria-kirrikus

enne lõunat kello 10.

### I.

- |                                                          |                 |
|----------------------------------------------------------|-----------------|
| 1. Koraal, seggaloor passuna mängoga, . . . . .          | J. Mendelssohn. |
| 2. Taweti laul 23, 1 5 seggaloor . . . . .               | B. Klein.       |
| 3. Taweti laul 97, meesloor . . . . .                    | B. Klein.       |
| 4. Taweti laul 19, 1. 5. 6. seggaloor mängoga, . . . . . | L. Beethoven.   |

### II.

- |                                             |               |
|---------------------------------------------|---------------|
| 5. Koraal, seggaloor mängoga . . . . .      | B. A. Müller. |
| 6. Taweti laul 84, 2-4. seggaloor . . . . . | B. Klein.     |
| 7. Taweti laul 34, 9. meesloor . . . . .    | Ch. A. Rink.  |
| 8. Pühwe, seggaloor mängoga . . . . .       | G. E. Mähl.   |

### III.

- |                                                             |                  |
|-------------------------------------------------------------|------------------|
| 9. Koraal, seggaloor mängoga . . . . .                      | R. F. Ch. Fash.  |
| 10. Koor, meeste ja naeste healedega . . . . .              | J. A. P. Schulz. |
| 11. Tänuo, meesloor . . . . .                               | G. Neumann.      |
| 12. Suur loor, meeste ja naeste healde ja mängoga . . . . . | J. Haydn.        |

Õstimine plats 40 lopp., teine plats 20 lopp. ja kolmas plats salide peal, 10 lopp.  
**Laulo lõunade** lehhed, 3 lopp. rüf, on ka sada.

Maarjapäwal pärast lõunat kello 4 on sealjammas kirikus kontserti peaproow. Piletid selle tarwis 15 lopp. tüt.

Piletid on sada kiriko lähkedal **A. J. Obrami, J. W. Janseni** ja peale selle praas **A. G. Wiltigerade** ja kõster **A. Nige** jures.

Kes peale piletit hinna arwo pärast rohkem annab, jaggab waestele andeid; sest mis kontserti tullust illejäab, saab waeste heast intressi peale pandud, olgo pijsit eht paljo. Intressidest peawad Gestrarhwa lapsed, kes surema keli peale lähwad, abbi sama. — Mis siin tehha tulleb, ei ole meil keli-  
legi terraje inimeisele ennam tarwis ütelda.

**Selle läbbi annan teada**, et minna ju-  
res, Peterburgi- ulitsas, on head Mahorfa tubbakat  
8 lopp. **A.** ja head figgari tubbakat 10 lopp. **B.**  
Siggariid, (Kuhshinski) sawad 1 rubl. 85 lopp. eht  
100 ruffi müdn. — Eht auniilmawari siete odda-  
malt, ja nõndasamma ka leiba ja muud kupa oddama  
hinnaaga. **G. Sibul. (2)**

**Wällandi maakonnas**, Pajisto kihel-  
konnas Pelmetali "Märua" karjamõisas sad 28. ja  
29. Märtsil f. a. oustion pretud, kus 70 lüpslehma,  
25 hõbbust ja kõijuggu põlloriisto ennampalkufale  
ärramüasse. (1)

**Allatskiwii mõisas** on 1. Aprillist tunni  
Jüripäwani mümed takelohkjad rendi peale sada,  
mis 10-20 taaleid jured. (3)

**Kangrolõnga**, iggab wäwri, nõnda kui  
wõlõfõid ja poolwõlõjaid jured ruffid müdn Some  
ride magafinis sure turro äres Kbrameri macas  
**D. Arnold. (1)**

**Puhhute mängoriistad**, Kornett, althorn,  
tenorhorn, tuba, Klarinette on jada **A. Hoffrichteri**  
jures Dr. Weeli macas Aleksandre ulitsas. (1)

**Mäid heringid** on Tartus suuwoise kalla-  
turra nurgapõdis, 1 rubl. puud, müa. (1)

**Tartus** III. kiuwojas Karja- ulitsa äres sei-  
sam **Eisa Alsti** mara Nr. 164. poltsiei nummer  
325, on müa. Lähemat teadust annab  
kautseilist **A. Obran. (2)**

**Kaks noort hõbbust**, sõido ja weo peale, ja  
kaks poolsumwanfert on Tartus Maria- kiriko  
jures Obrami macas müa.

**Ölle- ja möddo- pruulmaka**  
mümine Tallinnas.  
Ommaniko häddise terwise pärast saab üts  
täieste sissejeadud ölle- ja möddo kōst Tallin-  
nas kõigega, mis senna jure käib, ärramüdn.  
Lähemat teadust antakse Tallinnas Sauna- ulitsas  
Nr. 120/372 macas. (2)

**Wanna- Wändra mõisas**, Wändra kihel-  
konnas, sawad Jüripäwast 1869 lähkefajumend  
lehma wäljarenditüd. Kupa tehhasie sealjammas  
mõisas. (2)

**Üts weiste mõis**, 6 wõersta Tallinnast laugel,  
antakse rendi peale, ja üts lehmarentiis mõis se-  
lammas ka lehmad rendi peale sada. Lähemat tea-  
dust andakse Tallinnas Ule- ulitsas Nr. 62. teise korra  
peal. (2)

**Tarto Meltfi weeste** teeb nüüd rohkema  
fraasmasinatega tödd kui enne, ja wõetaks iggal aeal  
tödd wõsto ja mofad 6 lopp. neela krasimine. (1)

Endises Pagar Perstioni macas Domi tagga on  
wilja- ja kedo wilja oed äri peale anda. (1)